

लोकसत्ता, शनिवार, १८ एप्रिल, २०१०, पृष्ठ क्रं. ५

शुक्र ग्रहावरही घडत आहेत भूशास्त्रीय घडामोडी

वॉशिंग्टन, १७ एप्रिल/पीटीआय

आपल्या सूर्यमालेतील शुक्र ग्रहावर सतत भूशास्त्रीय घडामोडी घडत असल्याचा दावा खगोलशास्त्रज्ञांनी केला आहे. या ग्रहाच्या भूपृष्ठावरून अलीकडेच लाव्हारस वाहत गेल्याच्या खुणा प्रथमच शास्त्रज्ञांना आढळल्या आहेत.

'नासा'मधील संशोधकांच्या एका गटानुसार, युरोपियन अवकाश संस्थेची 'व्हिनस एक्सप्रेस' मोहीम आणि अमेरिकेच्या मेगेलन अंतराळयानाने केलेल्या निरीक्षणात असे आढळले की, सुमारे २५ लाख वर्षांपूर्वीपासून अगदी अलीकडील काळापर्यंत या ग्रहावर ज्वालामुखीचे उद्रेक झाले होते. यावरून असे सिध्द होते की, या ग्रहावर

अजूनही अशा घडामोडी घडत असतील. या अभ्यासात खगोलशास्त्रज्ञांनी शुक्रावरील तीन ज्वालामुखींच्या भोवतालच्या भूपृष्ठाचे विश्लेषण केले. लाव्हारसातून होणाऱ्या इन्फ्रारेड किरणोत्सर्गाच्या मदतीने त्यापैकी सर्वात अलीकडील लाव्हारसाची माहिती त्यांनी मिळविली. त्यांच्या मते, या निरीक्षणांद्वारे असाही निष्कर्ष काढता येतो की, शुक्रावर अजूनही ज्वालामुखीचे उद्रेक होऊ शकतात. कॉलिफोर्नियातील पॅसोडेना येथील 'नासा'च्या जेट प्रपल्शन लॅबमधील स्यू स्म्रेकर यांनी सांगितले की, शुक्राचा भूशास्त्रीय इतिहास बऱ्याच वर्षांपासून एक आख्यायिका बनला होता. याआधी शुक्राच्या

अभ्यासासाठी सोडण्यात आलेल्या यानांकडून तेथे ज्वालामुखीय घडामोडी घडल्याचे संकेत मिळाले होते, मात्र त्या कधी घडल्या आहेत, याबाबत काही ठोस पुरावे मिळाले नव्हते.

वैज्ञानिकांनी शुक्रावरील ज्या प्रदेशावर लक्ष केंद्रित केले होते, त्याचे भूशास्त्रीयदृष्ट्या प्रशांत महासागरातील हवाई बेटांशी साधर्म्य आहे. 'नासा'च्या पथकाने केलेल्या निरीक्षणात असेही लक्षात आले की, अलीकडील काळातील लाव्हारसात अनेक खनिजे आहेत. येथे झालेल्या खनिजप्रक्रिया अगदी अलीकडील लाव्हारसाच्या प्रवाहाचा पुरावा मानला जात आहे.